

امحاء فقر از طریق الگوی مصرف متعادل و متناسب

معرفی:

در بحث فقرزدایی، تعیین الگوی مصرف مناسب که نیازهای طبیعی بدن انسان را تأمین و به حفظ سلامت او کمک کند، از مباحث کلیدی تلقی می‌شود. کارشناسان اقتصادی دست‌کم در چهار دهه گذشته توجه ویژه‌ای به مسأله فقر و الگوی مصرف خانوارها نشان داده‌اند و معیارهای ویژه‌ای برای تعریف و اندازه‌گیری فقر معرفی کردند.

آقای عبدالله اصغرزاده کارشناس ارشد مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی درباره الگوی مصرف و موضوع فقر نظرات واقع‌بینانه‌ای ارائه می‌دهد.

وی در زمینه‌های مختلف به‌ویژه فقرزدایی و الگوی مصرف، تحقیقات و مقالات متعددی دارد و طرح ایجاد فروشگاه‌های زنجیره‌ای رفاه نیز از جمله کارهای ایشان می‌باشد.

امحاء فقر مطلق و معیشتی از طریق تعیین یک الگوی مصرف متعادل و متناسب تا حد قابل‌توجهی امکان‌پذیر خواهد بود.

عبدالله اصغرزاده ضمن اعلام این مطلب افزود: فقر مسأله‌ای است که در همه جوامع و در هر دوره‌ی زمانی وجود داشته و در هر عصری سیاست‌گذاران نوع‌دوست درصدد حل و امحاء آن بوده‌اند. از اواخر قرن هجدهم به این سو، توجه به جهان فقیران و مقابله با محرومیت‌ها به لحاظ منافع اجتماعی مورد توجه قرار گرفته و در چهار دهه قبل در مقیاس ملی و بین‌المللی به مهمترین مسأله اجتماعی و سیاسی

جوامع بشری تبدیل شده است.

وی می‌گوید: محققان از قرن نوزدهم به بعد مطالعه نظام‌یافته فقر را آغاز کردند و درصدد بودند که معیارهای ثابتی را برای سنجش فقر به کار برند که از جمله آنها «خط فقر» است. فقر از زیر این خط آغاز می‌شود و در بالای آن پایان می‌یابد. این مفهوم از فقر را «فقر مطلق» می‌خوانند که مفهومی مبتنی بر داوری در مورد نیازهای اساسی انسانی و اغلب برحسب منابع موردنیاز برای حفظ سلامت و تأمین کارایی جسمانی تعریف می‌شود.

○ **تعدیل در ترکیب مواد غذایی در ایران، به سمت نگران‌کننده‌ای پیش می‌رود و مردمی که غلات را جایگزین مواد پروتئینی می‌کنند، در مقابل بیماری‌ها، مقاومت خود را از دست می‌دهند.**

وی با اشاره به این مطلب که فقر مطلق یا معیشتی معمولاً از طریق قیمت‌گذاری نیازمندی‌های اساسی زندگی افراد اندازه‌گیری و خط فقر تعیین و ترسیم می‌شود، اظهار داشت: شاخص هزینه زندگی نیازهای جسمی اساسی را با سه عامل تغذیه، سرپناه و سلامتی تعریف می‌کند.

وی با اشاره به تغییر الگوی مصرف در ایران از سال ۶۸ تا کنون، گفت: تعدیل در ترکیب مواد غذایی به سمت نگران‌کننده‌ای پیش می‌رود، به این صورت که مردمی که غلات را جایگزین مواد پروتئینی می‌کنند، در مقابل بیماری‌ها،

مقاومت ندارند.

وی افزود: بررسی‌ها نشان می‌دهد که در سال‌های اخیر غلات جایگزین مواد پروتئینی در الگوی تغذیه شده و مردم از حبوبات به جای گوشت قرمز استفاده می‌کنند و دیگر نیازهای پروتئینی را از طریق نان و برنج به دست می‌آورند.

اصغرزاده درباره الگوی مصرف می‌گوید: شکل و سطح مصرف افراد و اقشار جامعه، الگوی مصرف آنان را به وجود می‌آورد. الگوی مصرف دربرگیرنده کمیت و کیفیت اقلام مصرف خانوار است که تحت تأثیر استاندارد مصرف، درآمد، موقعیت اجتماعی و... تغییر می‌کند.

○ **ترویج عادات و فرهنگ مصرف به‌خصوص دربخش خوراک و تغذیه کار دشواری است و ضرورت دارد به سه موضوع آموزش، تغییر در شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و نیز زمان جهت انجام فعالیت فرهنگی گسترده در این بخش توجه شود.**

وی افزود: به‌طور اصولی ترویج عادات و فرهنگ مصرف به‌خصوص در بخش خوراک و تغذیه کار دشواری است. در الگوی مصرف اگر بخواهیم ترویج عادات غذایی را به‌نظم درآوریم، باید سه موضوع را مدنظر قرار دهیم که عبارتند از آموزش، تغییر در شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و زمان برای انجام فعالیت فرهنگی گسترده.

وی اظهار داشت: از نظر کمی وضع تغذیه افراد تابع نیاز فیزیولوژیکی است.

بدن افراد به یک سری مواد غذایی نیاز دارد که با توجه به مواد خوراکی در دسترس افراد، تأمین می‌شود. لذا با در دسترس قرار دادن مواد خوراکی، در واقع نیاز به تعیین الگوی مصرف آن مواد نیست، بلکه افراد با تمایل بدنشان، آن را مصرف می‌کنند. اما از نظر کیفی مسایل متعددی وجود دارد. برای مثال با افزایش درآمد، تقاضای کل برای مصرف مواد غذایی بیشتر می‌شود و این لازمه بهبود الگوی تغذیه نیست.

○ هزینه تأمین اقلام خوراکی بر اساس الگوی انستیتو تغذیه، ماهانه برای هر فرد حدود ۵۸۰۰۰ ریال و برای خانوار ۲۹۰۰۰۰ ریال است و لذا متوسط درآمد خانوار باید به ۸۵۰۰۰۰ ریال در ماه برسد.

اصغرزاده معتقد است که الگو دادن به مصرف مواد غذایی، به کار و تلاش بلندمدت در زمینه فرهنگی نیاز و به توان جامعه نیز بستگی دارد.

وی گفت: برای تعیین و تغییر الگوی مصرف سه سناریو وجود دارد. اول آنکه الگوی انستیتو تغذیه را مناسب بدانیم و رعایت آن را ترویج کنیم. کارشناسان اظهار داشته‌اند که در سال ۱۳۷۳ تقریباً ۷۰ درصد افراد قادر به رعایت و اجرای الگوی انستیتو تغذیه نبوده‌اند و به عبارت دیگر آنها زیر خط فقر افتادند.

سناریوی دوم جایگزین نمودن کالاهای هم‌گروه در الگوی انستیتو تغذیه است مثلاً به جای مصرف گوشت قرمز که گران است، گوشت سفید مصرف شود.

سناریوی سوم، جایگزینی کالاهای غیر هم‌گروه در الگوی انستیتو تغذیه می‌باشد، مثلاً مصرف حبوبات به جای گوشت.

○ با افزایش درآمد، تقاضای کل برای مواد غذایی بیشتر می‌شود، اما برای الگو دادن به مصرف مواد غذایی به کار و تلاش بلندمدت در زمینه فرهنگی نیاز می‌باشد و به توان جامعه نیز بستگی دارد.

این کارشناس ارشد معتقد است که در کالاهای هم‌گروه، باید بر روی یک کالا، یارانه داد تا مصرف یارانه نیز مشخص و شفاف شود.

اصغرزاده گفت: حدود ۸۵ درصد کالاهای مصرفی مردم کشور در سال‌های ۷۰ تا ۷۳، کالاهای اساسی تشکیل داده و ۷۶ درصد پروتئین مصرفی مردم از ده کالا که اساسی و استراتژیک می‌باشند، تأمین شده است. در ضمن ۲۷ قلم از ۳۲ قلم کالای مصرفی دیگر که ۱۵ درصد اقلام مصرفی را تشکیل داده، بقیه پروتئین مصرفی (۲۴ درصد) جامعه را تأمین نموده است.

○ با الگوی کنونی توزیع کوپنی کالاهای اساسی، فقط روغن نباتی بر اساس الگوی تغذیه صحیح (یعنی ۲۵ گرم در روز برای هر فرد) توزیع می‌شود.

ده کالای اساسی به ترتیب اهمیت مصرف عبارتند از: نان، برنج، قندوشکر، روغن نباتی، گوشت سفید، فرآورده‌های لبنی، حبوبات و...

وی افزود: بررسی هزینه خانوار در این دوره زمانی (۷۳-۱۳۷۰) نشان می‌دهد که خریداری ده قلم کالای اساسی، ۶۵ درصد متوسط درآمد خانوار را جذب کرده است. به این ترتیب این کالاها نقش اساسی و

کلیدی دارند که وزارت بازرگانی و جهاد سازندگی بر آنها کنترل دارند تا در اختیار گروه‌های آسیب‌پذیر قرار گیرد.

اصغرزاده در پاسخ به این سؤال که ضایعات مواد غذایی در الگوی مصرف چه تأثیری دارد، گفت: مثال بارز ضایعات مواد غذایی، گندم است. زیرا به اندازه ضایعات آن، گندم وارد می‌کنیم. اگر مشکل ضایعات در این زمینه حل شود، نیاز به واردات گندم نداریم.

○ در سال‌های ۷۳-۱۳۷۰ حدود ۸۵ درصد کالاهای مصرفی مردم را اقلام اساسی تشکیل دادند و ۷۶ درصد پروتئین مصرفی از ۱۰ قلم کالای اساسی و استراتژیک تأمین شد. در ضمن ۲۷ قلم کالای مصرفی دیگر در تأمین ۲۴ درصد پروتئین مصرفی جامعه، مشارکت داشت و ۱۵ درصد کالاهای مصرفی مردم را شامل شد.

وی افزود: ضایعات مواد غذایی در «پخت» نیز مشاهده می‌شود. ایرانی‌ها به لحاظ پخت بیشتر مواد غذایی، در واقع از «تقاله» استفاده می‌کنند. اگر از طریق رسانه‌های جمعی، نوع پخت صحیح مواد غذایی را آموزش دهیم، مواد غذایی مطلوب‌تر و با انرژی بیشتر به بدن انسان‌ها می‌رسد. در این زمینه کوتاه کردن زمان پخت و نیز پخت غذا در ظروف در بسته بسیار مهم است.

وی افزود: برای هر فرد روزانه ۳۰ گرم گوشت نیاز است، به طور متوسط ۱۴ گرم به صورت کوپن عادی و ۶ گرم به صورت تعادلی در استان تهران توزیع می‌شود و در واقع ۲۰ گرم گوشت به صورت کوپنی در اختیار هر یک از افراد جامعه قرار می‌گیرد، اما به لحاظ پخت نادرست و یخ‌زده بودن

گوشت، حتی از این مقدار نیز مواد غذایی لازم به بدن افراد نمی‌رسد.

وی تصریح کرد: با الگوی توزیع کوپنی کالاهای اساسی از سوی دولت، فقط روغن نباتی بر اساس الگوی تغذیه صحیح یعنی ۲۵ گرم در روز برای هر فرد توزیع می‌شود. در دیگر کالاهای کوپنی، میزان موادی که از سوی دولت توزیع می‌شود، کمتر از میزان موردنیاز بدن افراد بر اساس الگوی انستیتو تغذیه می‌باشد. با این وصف افراد برای تأمین مواد غذایی موردنیاز به سمت بازار آزاد می‌روند. از آنجا که بهای مواد غذایی و کالاهای مصرفی در بازار آزاد در سطح بالایی قرار دارد، هزینه خانوار افزایش می‌یابد.

○ ضایعات مواد غذایی در پخت غذا مشاهده می‌شود. ایرانی‌ها به لحاظ صرف زمان بیشتر برای پخت غذا، در واقع از «تغاله» استفاده می‌کنند. کوتاه کردن زمان پخت و آشپزی در ظروف دربسته باید میان مردم ترویج شود.

وی معتقد است که الگوی تغذیه صحیح از خوردن و دریافت مقادیر لازم و کافی از هر یک از عناصر غذایی و مواد

قندی برای حفظ تندرستی به دست می‌آید و سوء تغذیه یک حالت بیماری است که در نتیجه الگوی تغذیه نامناسب، کمبود نسبی یا مطلق و یا مصرف زیاده‌از حد یک یا چند ماده غذایی در انسان ظاهر می‌شود. به همان اندازه که تغذیه صحیح لازمه دستیابی و حفظ تندرستی کامل است، تغذیه ناقص عوارض مختلفی با توجه به کمیت و کیفیت آن و دوران مختلف زندگی (مراحل مختلف رشد) در شخص مبتلا به سوء تغذیه ظاهر می‌نماید. برای مثال کم‌غذایی در دوران کودکی تأثیر شدید در رشد جسمی و ذهنی (قد، وزن، فعالیت، میزان هوش، دفعات ابتلا به بیماری‌ها و...) دارد. در نتیجه این‌گونه افراد از نظر هوش و استعداد و موفقیت در زندگی و نیز رشد جسمانی نمی‌توانند به اندازه توانایی و ظرفیت خود بهره‌مند گردند.

○ خریداری ده قلم کالای اساسی در سال‌های ۷۳-۱۳۷۰ تقریباً ۶۵ درصد متوسط درآمد خانوار را جذب کرد.

کم‌غذایی در دوران بارداری باعث کاهش وزن مادر، عدم توانایی کافی برای

شیردهی و در حالات شدید موجب بروز کم‌وزنی در نوزاد هنگام تولد می‌شود. تغذیه ناقص در حالات شدیدتر فقر به سقط جنین در مادران می‌انجامد.

وی معتقد است که عوارض ناشی از سوء تغذیه حتی به صورت خفیف، فرد را آسیب‌پذیر می‌کند و بازده هوشی و بدنی را کاهش می‌دهد و مشکلات اقتصادی برای فرد و جامعه به وجود می‌آورد. از این رو برنامه‌ریزی صحیح به منظور تأمین یک الگوی غذایی متعادل و مناسب برای جامعه، از اقدامات زیربنایی برای تأمین سلامت جامعه و پیشرفت وضعیت اقتصادی و اجتماعی کشور می‌باشد.

وی با اشاره به جدولی که در ذیل ارائه شده، هزینه تأمین اقلام خوراکی موردنیاز افراد بر اساس الگوی انستیتو تغذیه را حدود ۵۸۰۰۰ ریال در ماه برآورد کرد که با احتساب بعد خانوار در ایران (۵ نفر) این میزان در مجموع به ۲۹۰۰۰۰ ریال می‌رسد. با توجه به آنکه در سال ۱۳۷۳ واقع ۳۴ درصد هزینه‌های ناخالص سالانه مربوط به هزینه‌های خوراکی و دخانی بوده است، برای رعایت الگوی تغذیه انستیتو تغذیه، هر خانوار می‌بایست ماهانه ۸۵۰۰۰۰ ریال هزینه کند.

سناریوی اول: براساس الگوی پیشنهادی انستیتو تغذیه

کالا	الگوی مصرف پیشنهادی* (گرم در روز)	مقدار ونحوه تامین (گرم در ماه)				فیجت هر کیلوگرم (ریال)		مقدار ونحوه تامین (گرم در روز)				
		کوپنی		آزاد		کوپنی		روستایی		شهری		
		کوپنی	آزاد	کوپنی	آزاد	کوپنی	آزاد	کوپنی	آزاد	کوپنی		
گندم (نان)	۲۵۰	-	۷۵۰۰	-	۱۵۵	-	۲۵۰	-	۲۵۰	-	۲۵۰	
رنج	۱۰۰	۱۷ع	۵۱۰ع	۱۹۸۰	۶۰۰۰۰	۱۰۰ع	۶۶	۱۷ع	۶۶	۱۷ع	۱۰۰	
حیوانات	۳۰	-	۹۰۰	-	۳۳۰۰	-	۳۰	-	۳۰	-	۳۰	
گوشت	۳۰	۶ع	۱۸۰ع	۶۰۰	۱۱۰۰۰	۱۰۰۰ع	۳۰	-	۲۰	۴ع	۳۰	
مرغ	۲۵	-	۷۵۰	-	۵۴۰۰	-	۲۵	-	۲۵	-	۲۵	
ماهی	۲۰	-	۶۰۰	-	۴۰۰۰	-	۲۰	-	۲۰	-	۲۰	
تخم مرغ	۲۵	-	۷۵۰	-	۲۰۰۰	-	۲۵	-	۲۵	-	۲۵	
روغن نباتی	۲۵	۸ع	۲۳۰ع	۵۱۰ع	۴۰۰۰	۶۳ع	۸	۹ع	-	۱۷ع	۲۵	
فندق و شکر	۴۵	۱۰ع	۳۰۰ع	۷۵۰	۱۳۰۰	۲۷/۵ع	۱۱	۲۰ع	۲۵	۱۰ع	۴۵	
چای #۱	-	-	۱۲۰	-	۴۲۰۰	-	۴	-	۴	-	-	
میوه جات	۳۵۰	-	۱۰۵۰۰	-	۱۰۰۰۰	-	۳۵۰	-	۳۵۰	-	۳۵۰	
سبزیجات	۳۳۰	-	۹۹۰۰	-	۶۰۰	-	۳۳۰	-	۳۳۰	-	۳۳۰	
شیر	۲۰۰	-	۶۰۰۰	-	۱۱۰۰	-	۲۰۰	-	۲۰۰	-	۲۰۰	
ماست	۱۰۰	-	۳۰۰۰	-	۱۰۰	-	۱۰۰	-	۱۰۰	-	۱۰۰	
بشیر	۲۰	۱/۵	۵۵۵	۴۵	۲۷۰۰۰	۵۰۰	۲۰	-	۱۷/۵	۱/۵	۲۰	
جمع												
		۲۹۹۱										۲۷۰۷۶
												۲۴۰۸۵

* پیشنهاد انستیتو تحقیقات تغذیه ایران

** جای ارزش غذایی ندارد، لیکن به عنوان جزء لاینفک زندگی مردم محسوب می شود.

ع: سهمیه عادی

ت: سهمیه تعادلی

د: داخلی

و: وارداتی

منبع: ستاد بسیج اقتصادی - انستیتو تحقیقات تغذیه ایران - معاونت بازرگانی داخلی وزارت بازرگانی

سناریوی دوم: جانشینی کالای کران با کالای هم گروه ارزان

کالا	الگوی مصرف پیشنهادی در هر ماه (گرم)	سهامیه کوپنی در هر ماه (گرم)	خرید آزاد در هر ماه (گرم)	هزینه تامین کوپنی	هزینه تامین آزاد	کل	ملاحظات
گندم (نان)	۲۵۰۰۶۶	-	۹۴۸۰	-	۱۴۷۰	۱۴۷۰	خرید آزاد برنج با مصرف گندم جبران شده است
برنج	۳۳	۵۱۰ع ۵۱۰ت	-	۵۰ع ۶۶۰ت	-	۵۰ع ۶۶۰ت	- خرید آزاد نداریم.
حیوانات	۳۰	-	۹۰۰	-	۳۲۴۰	۳۲۴۰	
گوشت	۱۰	۱۸۰ع ۱۲۰ت	-	۱۸۰ع ۵۷۵ت	-	۱۸۰ع ۵۷۵ت	خرید آزاد گوشت قرمز نداریم و به جای آن به سهم مساوی از مرغ و ماهی استفاده می‌کنیم.
برنج	۳۵	-	۱۰۵۰	-	۵۶۷۰	۵۶۷۰	
ماهی	۳۵	-	۱۰۵۰	-	۴۲۰۰	۴۲۰۰	
تنم مرغ	۲۵	-	۷۵۰	-	۱۵۰۰	۱۵۰۰	
روغن نباتی	۲۵	۲۴۰ع ۵۱۰ت	-	۱۵ع ۱۱۸۰ت	-	۱۵ع ۱۱۸۰ت	
قند و شکر	۲۵	۳۰۰ع ۳۰۰ت	۵۷۵۰	۸ع ۳۰۰ت	۹۷۵	۱۲۸۳	
چای	-	-	۱۲۰	-	۵۰۰	۵۰۰	
میوه‌جات	۳۵۰	-	۱۰۵۰۰	-	۱۰۵۰۰	۱۰۵۰۰	
سبزیجات	۳۳۰	-	۹۹۰۰	-	۵۹۴۰	۵۹۴۰	
شیر	۳۸۰	-	۱۱۴۰۰	-	۴۵۶۰	۴۵۶۰	
سوییدی	-	-	-	-	-	-	
ماست	-	-	-	-	-	-	
پنیر	۱۷۵	۲۵	-	۲۳	-	۲۳	
جمع				۲۹۹۱	۳۸۵۵۵	۲۱۵۲۶	

* جانشین ارزان ندارد.

سناریوی سوم: جانشینی کالای کران با کالای غیر هم گروه ارزان

کالا	الگوی مصرف پیشنهادی در هر ماه (گرم)	سهامیه کوپنی در هر ماه (گرم)	خرید آزاد در هر ماه (گرم)	هزینه تامین کوپنی	هزینه تامین آزاد	کل	ملاحظات
گندم (نان)	۲۵۰۰۶۶	-	۹۴۸۰	-	۱۴۷۰	۱۴۷۰	
برنج	۳۳	۵۱۰ع ۵۱۰ت	-	۵۰ع ۶۶۰ت	-	۷۱۰	
حیوانات	۱۰۰	-	۳۰۰۰	-	۹۷۲۰	۹۷۲۰	حیوانات جایگزین خرید آزاد گوشت قرمز و سفید شده است
گوشت	۱۰	۱۸۰ع ۱۲۰ت	-	۱۸۰ع ۵۷۵ت	-	۷۵۵	
مرغ	-	-	-	-	-	-	
ماهی	-	-	-	-	-	-	
تنم مرغ	۲۵	-	۷۵۰	-	۱۵۰۰	۱۵۰۰	
روغن نباتی	۲۵	۲۴۰ع ۵۱۰ت	-	۱۵ع ۱۱۸۰ت	-	۱۱۹۵	
قند و شکر	۲۵	۳۰۰ع ۳۰۰ت	۷۵۰	۸ع ۳۰۰ت	۹۷۵	۱۲۸۳	
چای	-	-	۱۲۰	-	۵۰۰	۵۰۰	
میوه‌جات	۳۵۰	-	۱۰۵۰۰	-	۱۰۵۰۰	۱۰۵۰۰	
سبزیجات	۳۳۰	-	۹۹۰۰	-	۵۹۴۰	۵۹۴۰	
شیر	۳۸۰	-	۱۱۴۰۰	-	۴۵۶۰	۴۵۶۰	
سوییدی	-	-	-	-	-	-	
ماست	-	-	-	-	-	-	
پنیر	-	-	-	۲۳	-	-	
جمع				۲۹۹۱	۳۸۱۴۲	۳۸۱۳۳	

واحد: ریال

سناریوها	هزینه تامین خوراک برای یک نفر	هزینه تامین خوراک برای یک خانوار پنج نفره	سایر هزینه ٪۶۶	کل هزینه‌های یک خانوار
سناریوی اول	۴۷۰۷۶	۲۳۵۳۸۰	۴۵۶۹۱۴	۶۹۲۲۹۴
سناریوی دوم	۴۱۵۴۶	۲۰۷۷۳۰	۴۰۳۲۴۱	۶۱۰۹۷۱
سناریوی سوم	۳۸۱۳۳	۱۹۰۶۶۵	۳۷۰۱۱۴	۵۶۰۷۷۹

* لازم به ذکر است که متوسط سهم هزینه‌های خوراکی از کل هزینه‌های خانوار در سال ۱۳۷۳ معادل ۳۴ درصد است که این سهم با افزایش کل هزینه‌ها کاهش می‌یابد، لذا ثابت فرض کردن این نسبت برای این میزان هزینه که از متوسط جامعه بالاتر است، از یک دیدگاه خوشبینانه منطقی به نظر می‌رسد.

در افزایش قیمت کالاهای وارداتی محرز می‌باشد و تورم را در بازار داخلی تحریک می‌کند، لذا اثر این‌گونه سیاست‌ها بر گسترش فقر بیش از سیاست‌های بازرگانی است.

آقای عبدالله اصغرزاده نیز امحاء فقر را در اتخاذ الگوی مصرف مناسب می‌بیند و می‌گوید: تعدیل در ترکیب مواد غذایی در کشور به سمت نگران‌کننده‌ای پیش می‌رود و در جایگزینی مواد غذایی، مردم مقاومت و سلامت خود را در برابر بیماری‌ها از دست می‌دهند، لذا ترویج عادات و فرهنگ صحیح مصرف مواد غذایی هر چند کار دشواری است، اما ضرورت دارد.

وی با ارایه آماری درباره تغییرات درآمد افراد بر الگوی مصرف آنها، بر فعالیت فرهنگی در درازمدت برای جایگزینی الگوی صحیح مصرف مواد غذایی و جلوگیری از ضایعات این مواد تأکید می‌کند.

وی می‌افزاید که برای تأمین اقلام خوراکی موردنیاز خانوار براساس الگوی انستیتو تغذیه، لازم است درآمد ماهانه خانوار به ۸۵۰ هزار ریال برسد. □

برای افرادی که در زیر خط فقر زندگی می‌کنند، پرداخت یارانه و کمک‌های نقدی و انتقالی برای تأمین حداقل معیشت طبقات کم‌درآمد را ضروری می‌داند.

آقای اخوی تورم را شمشیر دولبه‌ای می‌بیند که در جوامع شهری به گسترش شکاف درآمدی می‌انجامد اما فاصله درآمد میان شهرنشینان و روستائیان را کمتر می‌کند.

وی می‌گوید: الگوی مصرف قابل انعطاف است و با ایجاد تغییراتی در آن می‌توان ترکیب غذایی افراد جامعه را بهبود بخشید.

آقای رازی‌نی در بحث تأثیر سیاست‌های بازرگانی بر کاهش فقر در جامعه می‌گوید: افزایش بهای کالاهای وارداتی به کاهش رفاه اجتماعی و افزایش فقر می‌انجامد، اما با افزایش درآمد دولت از وضع تعرفه‌ها و هزینه‌سازی این درآمدها در محل‌های مناسب می‌توان رفاه اجتماعی را بالا برد.

وی معتقد است که علاوه بر سیاست‌های بازرگانی، سیاست‌های ارزی و یارانه‌ها نیز بر فقر اثر دارند.

وی می‌افزاید، تأثیر سیاست‌های ارزی

جمع‌بندی نقطه‌نظرات کارشناسان

دکتر جمشید پژویان با تأکید بر آنکه نوع فقر در جوامع شهری و روستایی ایران با توجه به میزان دسترسی و قیمت کالاهای تفاوت دارد، معتقد است که آزادسازی بهای محصولات کشاورزی به کاهش فقر در میان روستاییان کمک می‌کند و این گروه را به بالای خط فقر می‌رساند.

وی معتقد است که پرداخت یارانه برای کاهش فقر در جامعه باید هدف‌مند باشد و به افراد واقعاً فقیر تعلق بگیرد.

وی با اشاره به این مطلب که توزیع نابرابر درآمد لزوماً به معنای فقر بیشتر نیست بر اعمال نظام مالیاتی و تأمین اجتماعی مناسب با توان اقتصاد ملی تأکید می‌کند، زیرا که بستر مناسبی برای زدودن فقر و اجرای سیاست‌های اقتصادی فراهم می‌سازد.

آقای احمد اخوی برای مقابله با فقر، دستیابی به رشد واقعی اقتصادی و بهبود توزیع درآمدها را ضروری می‌داند. وی معتقد است که دولت باید از گروه‌های پردرآمد مالیات بیشتری اخذ کند و آن را به نفع گروه‌های کم‌درآمد هزینه کند.

وی با اشاره به نگرانی به حق دولت